

Sploh se na prošnje slovanskih okrajnih zadrug ni nič oziral.

Samo tiste zadruge so temu odboru bile pri srci, ki imajo italijansko načelnštvo in pa italijanski poslujejo. Da bi pa ta kulturni svet imel večjo moč, je deželni zbor sklenil, da se globe in takse ne bodo več stekale v okrajne zadruge, temveč naravnost v deželni kulturni svet. Zadruge s slovanskimi možmi na čelu sedaj nimajo pričakovati nobene pomoči za kmetijstvo. Za deželni kulturni svet bodo Slovani pač plačevali, ali od njega ne bodo imeli najmanjše koristi.

Da bodo čitatelji vedeli, kako brezozirni so isterski Italijani, omenimo naj še, da v noben odsek niso volili nobenega slovanskega poslanca, da si je tretjina poslancev slovanska.

Tržaški in isterski deželni zbor sta sklenila resolucijo, da se osnuje italijansko vseučilišče v Trstu. Prošnja za italijansko vseučilišče ponavlja se slednje leto. Italijan si mislijo, kdor prosi, se mu dá, kdor trka se mu odpre.

Te opetovane prošnje Italijanov bi morale biti nam Slovincem spodbuda, da ravno tako pri vsaki priliki zahtevamo, da se osnuje slovensko vseučilišče ali pa pravna akademija v Ljubljani, ali če se že za to ne more vlada nikakor odločiti, naj se pa vvedejo vsaj slovenske stolice na kakem že obstoječem vseučilišču. Odjenjati ne smemo, dokler se nam ne izpolnijo naše zahteve.

V goriškem deželnem zboru so razmere za Slované ugodnejše. Sovraštvo mej Italijani in Slovani se ni tako kazalo. V narodno-gospodarskem oziru se je marsikaj koristnega ukrenilo, najpomembnejše je, da se je zbor izrekel, da bi se zidala železnica iz Gorice po Vipavski dolini v Logatec in v ta namen dovolil sto tisoč goldinarjev. V političnem oziru pa ta zbor ni razvil nobene posebne delavnosti. Videlo se je, da nobena stranka ni dovolj močna, da bi mogla kaj važnega ukreniti. Baš zaradi tega se je pa zbor izogibal političnih debat. S tem smo končali kratek pogled o zborovanju deželnih zborov v kronovinah, v katerih bivajo Slovenci. Čitatelji so imeli priliko spoznati, kak duh veje v večini teh zastopov. Od njih mi Slovenci ne moremo pričakovati naklonjenosti. Zaradi tega moramo veseli biti, da baš v narodnem vprašanju nimajo ti zastopi obširnega delokroga. Ko bi se jim dal obširnejši delokrog, bi kmalu član XIX. osnovnih zakonov ne imel več veljave, kakor ogerski narodnostni zakon, ki v teoriji proglašča narodna jednako-pravnost, v praksi je pa madjarščina državni jezik in se je vzlic omenjenemu zakonu kot tak proglasila. Ko bi koroški, štajerski, tržaški in isterski deželni zbor odločevali o naši osodi, bi bilo naše stanje kmalu še slabše nego je stanje Slovakov in Rusinov na Ogerskem. Komur letošnje deželnozborsko zborovanje ni odprlo oči, da bi videl, kako nevarno bila bi razširjena deželna avtonomija za nas Slovence, to je popolnoma slep in gluh za vse dejanske razmere in mu ni več pomagati.

Politični pregled.

Državni zbor. — Novo zasedanje državnega zbora pričelo se je dne 26. t. m. Poslanci zbrali so se v nenavadno obilnem številu, ter so se z živim zanimanjem pogovarjali o najnovejši situaciji, posebno o ustanovitvi okrajnega sodišča v Teplici na Češkem. Mladočehi zahtevajo, da je dati vlado vsled tega dejanja, po katerem se je prekršila ustava, pod zatožbo. Na dnevnem redu bilo je več manjših točk mej njimi največ interpelacij. Posl. Exner predložil je od 20.000 državnih uradnikov podpisano peticijo za zboljšanje plač. Posl. Grossmann in tovariši interpelujejo vlado zaradi odpusta posl. Špinčiča, iz državne službe, istotako poslanec Eim in tovariši, ki trdijo, da se je s to politično persekucijo prekršil državni zakon. Posl. dr. Menger in tovariši interpelujejo vlado zaradi goljufivega ravnanja potujočih agentov, kateri oškodujejo kmetški stan. Posl. dr. Massařyk in tovariši interpelujejo vlado zaradi izdane prepovedi slaviti Komenskega tristoletnico v ljudskih šolah, istotako posl. Začek. — Zasedanje trpelo bode gotovo do julija mesec, kajti vladni predlogi o dunajskih prometnih napravah in o preosnovi naše denarne vrednote botaouzročila dolge razprave.

Češkonemška sprava. — Deželni zbor češki letos v plenumu ni rešil nobene pravne predloge. To pa ni motilo vlade, da bi ne bila začela razdelitve okrajev po narodnostih. Pravosodni minister je zaukazal, da se osnuje novo okrajno sodišče v Teplici na Češkem. To pa še ni vse, minister Kuenburg je baje celo izrekel se v levičarskem klubu, da bode vlada do drugega deželnozborskega zasedanja že dovršila vsa dela za razdelitev okrajev in bode vse načrte predložila deželnemu zboru. Ko bi deželni zbor ne hotel pritrditi jim, bode pa vlada razdelitev upravnim potom izvršila. Vse češke stranke se jezé zaradi ministerske naredbe. Staročeska zastopnika sta izstopila iz komisije za razdelitev okrajev pri nadsodišču v Pragi. Če Rieger ne bode naznanil dveh drugih Staročehov, da vstopita v to komisijo, bode pa komisija baje dela brez čeških zastopnikov nadaljevala. Kako bode potem razdelila okraje, si lahko mislimo. Iz povedanega je pač dovolj jasno, da so se Mladočehi vse prezigodaj bahali s svojimi vspehi, da so spravo prepredčili. Vse kaže, da se bode stvar nadaljevala brez njih in pa proti njim. S svojim rovanjem proti spravi so dosegli, da se deželnozborski volilni red Čehom ugodno ne premeni in da vladi tudi v bodoče ne bode težko dobiti nemške večine v deželnem zboru, ko bi je za svoje namene potrebovala. Strašenja Mladočehov s predlogom, da naj se pravosodni minister toži zaradi rušenja ustave, se pa pač nikdo ne boji, ko vendar vsakdo ve, da je za tak sklep treba dvetretjinske večine. Ravno tako se vlada ne bode bala strašenja, da češki deželni zbor ne bode privolil premembe volilnih in upravnih okrajev, da bodo torej nastale potem zmešnjave v deželi, ker se volilni in pa sodniški okraji ne bodo vjemali. Po zakonu z dne 7. julija 1876 št. 72. dež. zak. se more taka sprememba volilnih okrajev skleniti z navadno večino. Taka večina bode pa vlada že dobila brez Mladočehov. Mladočehi že sami čutijo, da njih politika ne bode imela vspeha, zato je pa dr. Gregr na nekem shodu volilcem nekako dajal razumeti, da naj se poprimejo politike, kakeršne so se držali Italijani, ki niso hoteli kaditi avstrijskega tobaka in kupovati družih tacihi stvari. Omenjal je tudi, v kake zadrege bi spravili vlado, ko bi nikdo ne hotel prevzeti izvolitve v občinske zastope. Kdor pozna razmere na Češkem, vsakdo ve, da take stvari niso izvedljive. Mej Beneško in pa Češko je pač velik razloček. Lahki so bili jedini, Čehi so pa razcepljeni v več strank, na Češkem biva mnogo Nemcev, ki bi šli na roke vladi, na Beneškem pa nemškega prebivalstva ni. Ko bi bil dr. Gregr le malo resen politik, bi tacihi stvari ne priporočal. Pa njemu je seveda le za to, da si krivdo odvali od sebe na narod. Ko se bode

ona mladočeška politika izjalovila, se bode namreč izgovarjal na narod, ki se ni ravnal po njegovih nasvetih.

Bukovina. — Deželni glavar bode baje Rumun Lupul. Sedanji deželni predsednik Pace bode prestavljen, ker se je onemogočil v deželi. Na njegovo mesto pride Plappart, ki je sedaj visok uradnik v ministerstvu.

Sprememba denarne veljave baje še ni zagotovljena. Vlada močno deluje na to, da se zlata veljava vvede, ali mej državnoborski poslanci je pa mnogo pomislikov. Mladočehi, protisemitje in pa nemški nacionalci so proti zlati veljavi. V Hohenwartovem klubu tudi večina baje ni posebno navdušena za zlato veljavo, da celo mej levičarji se najdejo možje, ki od zlate veljave nič dobrega ne pričakujejo.

Italija. — Ministerska kriza, ki je proti pričakovanju dolgo trajala, je srečno končana. Markiju Rudiniju posrečilo se je nasprotstva poravnati in stvar toliko urediti, da je odstopil le finančni minister Colombo, drugi ministri pa, da so ostali in obdržali dosedanje posle. Začasno prevzel je posel finančnega ministra državnega zaklada minister Luzzati. Da je kriza toliko časa trajala, kriva je okoliščina, ker se je pokazalo, da je finančno stanje države še slabše, kakor se je mislilo prvotno. Primanjkljaj sklenilo se je pokriti z novimi davki in raznimi prihranki. Opustilo se bode namreč več uradov in vseučilišč. V Italiji je sedaj sedemnajst vseučilišč.

Francija. — Vkljub temu, da je pariška policija pozaprla že veliko število anarhistov in se je sploh že mislilo, da je nevarnost pred anarhisti že pri kraji, javlja se iz Pariza vest, ki jasno kaže, koliko moč imajo ondi še anarhisti in ki je Parižane zopet z opravičenim strahom navdala. Gostilno, v kateri so prijeli anarhista Ravachol-a pognali so anarhisti dne 25. t. m. v zrak. Lastniku gostilne, Veryu razdrobljeni sta obe nogi, morali so mu jih odrezati. Več drugih je težko ranjenih. Natak, ki je izdal Ravachol-a je nepoškodovan, pač pa je ranjena njegova žena. Med eksplozijo je zaklical nekdo: Živela anarhija. Dotičnika so zaprli. Časniki zahtevajo reformo policije. Nekateri listi pravijo, da bi bilo umestno, da anarhiste sodi vojno sodišče. — Konečna porotna obravnava proti anarhistu Ravachol-u in tovarišem pričela se je dne 27. t. m. in je trajala dva dni. Ravachol je priznal, da je prouzročitelj atentata v St. Grmainu, ter je rekel, da je to zato storil, da je obrnil pozornost na slabo stanje anarhistov. Tudi anarhist Simon je obstal, da je bil soudeležen pri atentatu. Sodišče obsodilo je Ravachola in Simona na dosmrtno ječo, druge anarhiste pa oprostilo.

Srbija. — Srbske katolike, kateri spadajo pod dja-kovsko škofijo, hoče srbska vlada od te odločiti in napraviti z Rimom poseben konkordat. Ravno pred kratkim pritožili so se katoliški duhovniki srbski pri svojem škofu Strossmayru, da jim srbska oblastva prepovedujejo imeti sv. mašo in propoved v občinah, kjer ni posebnih katoliških cerkva.

Amerika. — Volitev novega predsednika zjedinjenih držav višila bode se v pozni jeseni. Agitacije pričenjajo pa že sedaj. Demokratična stranka kandidira Cleveland-a, republičanska dosedanjega predsednika Harisona.

Obrtnija.

Kako se dado cinku lepe barve?

Za to je treba imeti kolikor je moč, čist cinek, v katerem zlasti ni svinca primešanega. Poleg tega se pa cinkaste pločevine (plehi) in žice (drati) morajo lepo svetiti. Da se pa to doseže, naj se cinek, predno se rabi, močno izdrigne s kremenčevim peskom, malo namočenim s solno

kislino, potem naj se pomoči v vodo in nazadnje pa s pivnim papirjem lepo obriše. Tako pripravljenim cinkovim pločevinam ali žicam dá se lahko različna lepo-svetla spreminjasta barva s tem, da se pomoči v edno in isto tekočino in več ali manj časa drži v njej. Najpripravnejša tekočina za to je alkolična raztopljina vinokislega bakrenega kisa, ki se tako pripravi: Na tri dele suhega vinokislega bakrenega kisa se vlije raztopljivo iz 3 delov suhega živega natrona (Aetznatron) v 48 delov destilovane vode. Če se v tako tekočino vtakne cinkova pločevina, dobi ravno v dveh minutah vijoličasto barvo, v treh pa lepo temnovišnjevo. Če se drži pločevina v taki vodi $4\frac{1}{2}$ minute, postane zelena, v $6\frac{1}{2}$ minutah je zlatorumena in v $8\frac{1}{2}$ minutah pa živorudeča. Če je tekočina gorkejša ali hladnejša, se pa barve hitreje ali počasneje preminjajo. Čudno je, da se barve preminjajo baš v isti vrsti, kakor so v prismaticnem spektru ali mavrici. Če se pločevina pusti dalje v raztopljini, zgine rudeča barva in se zopet vrste omenjene barve z začetka ali niso več tako žive. Če se pa več dni pusti cinek v taki raztopljini, se pa prevleče s bakrenim kiscem, ki pa nima lepe barve. Če cinek hitro potegnemo iz tekočine, ko dobi edno ali drugo omenjenih barv, in ga dobro izmijemo z vodo in dobro osušimo, dobimo na njem zares kaj lepe barve.

Obrtnijske raznoterosti.

Kako počrniti rumeno med (mesing). Srebro ali pa baker raztopimo v toliko solitarne kisline, da ostane kislina v obilici. To raztopino razredčimo z dežnico, potem pa ž njo namažemo med. Posušimo jo nad ognjem. Ko je lepo črna postala, jo zdrgnemo še gorko s suhim usnjem ali s krtačo, ali pa s pivnim papirjem, ki je z voskom napojen.

Mrzlo posrebrnenje kovinskih izdelkov. Malim kovinskim izdelkom moremo na prav priprost način dati srebrno površino, ki je pa seveda manj trajna nego pri galvan-skem ali pa ognjenem posrebrnjenju. V ta namen je znanih več receptov. — a) Raztopi nekaj srebra v solitarni kislini, potem pa položi v raztopljino nekoliko svetlega bakrenega pleha. Takoj se ti bode srebro sesedlo na dno kot jako fin prah. Ta prah dobro zmij z vodo, potem ga pa posuši. Ako hočeš kaj posrebrniti, zmešaj v skledici ali pa na kamnu 1 del opisanega srebrnega prahu z 2 deloma vinskega kamna in 2 deloma kuhinjske soli, konečno pa še par kapljic vode pri-cikni, da nastane precej čista kaša. Okrog prsta se ovije košček finega in gostega platna, potem se pomoči prst v na-rejeno zmes, ter drgne ž njo bakrena ali pa medena ploskev, katero želimo posrebrniti. Ko se nam zdi dovolj posrebrnena, zmijemo predmet z vodo, obrišemo in konečno na gorkem po-sušimo. — b) Zmešaj 3 dele klorovega srebra, 6 delov po-tošlja ali pepelike, 2 dela krede in 3 dele kuhinjske soli v fin prah; vanj pomoči zmocen zamašek od probkovine ter ž njim zdrgni dotični predmet. Konečno ga obriši in posuši.

Tu omenimo tudi tako zvano ponarejeno posrebr-nenje, pri katerem ne rabimo nič srebra, a vkljub temu dobé kovine, posebno baker in med, srebrno lice. V ta namen stôpi 1 del čistega cina in 1 del bismuta skupaj, prilij jima 1 del živega srebra in vlij vse skupaj na kamenito pločo. Ko se shladi, razbij vso raztopino, ter jo presejaj skozi naj-fineje sito, konečno pa temu prahu primešaj še $1\frac{1}{2}$ dela